

Nobel ödüllü Aziz Sancar, Kuzey Carolina Üniversitesi Biyokimya ve Biyofizik bölümü öğretim üyesi Türk bilim insanı. Hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını ve genetik bilgisini koruduğunu haritalandıran araştırmaları sayesinde 2015 Nobel Kimya Ödülü'nü kazandı. Ödüle iki bilim insanıyla birlikte layık görülen Sancar daha önce de kanser tedavisiyle ilgili çalışmalarıyla ödüller almıştı. Kanser oluşumunda ve tedavisinde önemli bir unsur olan DNA onarımı üzerinde yıllardır çalışan Sancar bu mekanizmayı 35 yılda çözdüklerini, ancak bunun hastalara ulaşmasının biraz zaman alacağını ifade etti. Nobel ödüllü Türk Bilim Adamı Aziz Sancar Türk Milletini gururlandırmaya devam ediyor. Sancar Hürriyet Gazetesinden Tolga Tanış'a Ülkücülük Geçmişini ve özel hayatının bilinmeyenlerini anlattı. Ropartaj sırasında Aziz Sancar Üç Hilal'i Yanından Ayırmıyordu!

İşte O Röportaj: Nerede başlıyor hikâyeniz? Mardin'in Savur ilçesinde doğdum. 1946'da. Aslında 10 kardeşiz, iki de üvey kardeşim var. Bir kere hata ettim, sekiz kardeşiz dedim, onlardan bahsetmedim. Aynı babadanız. Aile, geçimini nasıl sağlıyordu? Herkes çiftçilikle uğraşırdı. Kendi bahçemiz, kavaklarımız vardı. Varlıklı demeyeceğim de fakir de değildik. Geçinecek kadar. Mesela orta 2'ye kadar okul harici ayakkabımız yoktu. Yazın yalınayaktık. Anadiliniz neydi? Anne babayla Arapça konuşurduk ama çocuklar kendi aramızda Türkçe konuşarak büyüdük. Aile Arap kökenli mi? Arap demenizi istemiyorum. Diyelim İstanbullu. Mutlaka Bulgaristan, Yunanistan bir şey vardır. Doğudaki insanın da kanında Türk'ü de var, Kürt'ü de var; Arap'ı var, Ermeni'si var, Yezidisi var. Kalkıp bunları konu yaparsak, ne konuştuğumuzu unuturuz. İngiltere'de kaç etnik grup var. Adama soruyorsunuz, "İngilizim" diyor. Burada da "Amerikalıyım" dersin. İstersen kökenini söylersin ama Amerikalı dedi mi, bitti. Ben Mardinliyim. "Türküm" diyorum. "Sen Kürt müsün, Arap mısın, Yezidi misin..." Yazık kardeşim! İşte O Röportaj: Nerede başlıyor hikâyeniz? Mardin'in Savur ilçesinde doğdum. 1946'da. Aslında 10 kardeşiz, iki de üvey kardeşim var. Bir kere hata ettim, sekiz kardeşiz dedim, onlardan bahsetmedim. Aynı babadanız. Aile, geçimini nasıl sağlıyordu? Herkes çiftçilikle uğraşırdı. Kendi bahçemiz, kavaklarımız vardı. Varlıklı demeyeceğim de fakir de değildik. Geçinecek kadar. Mesela orta 2'ye kadar okul harici ayakkabımız yoktu. Yazın yalınayaktık. Anadiliniz neydi? Anne babayla Arapça konuşurduk ama çocuklar kendi aramızda Türkçe konuşarak büyüdük. Aile Arap kökenli mi? Arap demenizi istemiyorum. Diyelim İstanbullu. Mutlaka Bulgaristan, Yunanistan bir şey vardır. Doğudaki insanın da kanında Türk'ü de var, Kürt'ü de var; Arap'ı var, Ermeni'si var, Yezidisi var. Kalkıp bunları konu yaparsak, ne konuştuğumuzu unuturuz. İngiltere'de kaç etnik grup var. Adama soruyorsunuz, "İngilizim" diyor. Burada da "Amerikalıyım" dersin. İstersen kökenini söylersin ama Amerikalı dedi mi, bitti. Ben Mardinliyim. "Türküm" diyorum. "Sen Kürt müsün, Arap mısın, Yezidi misin..." Yazık kardeşim!

ABİM EMEKLİ GENERAL

Ailede de bu bilinç var mıydı, siz sonradan mı edindiniz? Ailede de bu bilinç hep vardı. Benim abim emekli generaldir. Kenan Sancar. Bir kardeşim daha asker, Tahir Sancar, o da binbaşılıktan emekli oldu; ticaretle uğraştı. Makine mühendisi kardeşim var, Hasan. Orhan Sancar, o da araba tamirciliği teknisyeni. Başka... Üç kızkardeşim var. İkisi evlendi, Edibe ve Yıldız, aileleri var. Bir kızkardeşim bekâr, Seyran, o da hayattalarken annem babama baktı. Hepsiyle görüşüyor musunuz? Evet, hepsiyle görüşüyorum. Aileme çok bağlıyım. Onlar için Türkiye'ye gidiyorum. Onlar da bana bağlı. Senede en az bir kere gidip, iki hafta kalmaya çalışıyorum. Üvey kardeşlerim, Mehmet ve İsmet'in ikisi de son iki yıl içinde vefat ettiler. Makine mühendisi, subay, bilim adamı. Ailede kim okul için daha çok bastırdı? Daha çok annem. Adı Meryem'di. Ne babam, adı Abdulgani'ydi; ne de annem okuma yazma biliyordu. Ama annemin babası köy imamıydı. O nedenle annem Kur'an okumayı öğrenmişti. Babamın o da yoktu. Annem çiftçiliğin ne kadar zor olduğunu gördüğünden, "Oğlum" derdi bizlere, "Babanız gibi çiftçilik

yapmanızı istemiyorum. Okuyun, başka bir meslek bulun” derdi. Bölgenizdeki okullar bunun için yeterli miydi? Maalesef biz memleket olarak, her şeyimizi tenkitten hoşlanıyoruz. O dönem okullarımız harikaydı. Olağanüstü öğretmenlerim vardı ilkokulda. Oradaki ilkokul eğitimini burada Amerika’daki en iyi ilkokullarda verirler mi vermezler mi bilmiyorum. O kadar iyiydi. Öğretmenler mi iyiydi? Tabii. Çoğu Köy Enstitüleri mezunuydu. Çok idealist insanlardı. Eğitiminize devam etmenizde öğretmenlerin teşviği rol oynadı mı? Öğretmenler teşvik etti tabii. Onlar cesaret verdiler. Madem konuşuyoruz, size eskilerden bir öykü... Ben ilkokul ikinci sınıftayken Kenan Abim evlendi. Eşi Nezihe Yengem de Savurlu. Ankara’ya gidecekler. Harp Okulu’nda bir yıl daha eğitim vardı. Nezihe Yengem Mardin’in dışına çıkmamış. Ona refakât edecek biri lazım diye beni de götürdüler. Ankara Yenimahalle’de oturduk. Ben de o sene Barbaros İlkokulu’nda okudum.

BİR SÖMESTR HİÇ KONUŞMADIM

Üçüncü sınıf mıydınız? Evet. İlk başladığımda zorluk çektim. Bilgi yönünden değil de, şivemden dolayı. Çünkü ben Mardin şivesiyle konuşuyordum. “Kürtoğlu, Arapoğlu” bilmem ne diyorlar. Ben bir sömestr konuşmayı bıraktım. Hiç konuşmadım. O arada mahalledeki çocuklarla oynadım. Sokaktakilerle konuşuyordum ama okulda sadece öğretmen zorladı mı konuşuyordum. Birinci sömestre sokaktaki arkadaşlarımdan güzel bir Orta Anadolu şivesi kaptım. İkinci dönem başladı. Artık beni para versen susturamazsın... Bir daha size öyle demediler mi? Ne diyecekler, ben onlardan güzel Türkçe konuşuyordum. Ondan sonra öğretmenim çok sevindi. Abime haber gönderdi, “Okula gelsin, görüşeyim” diye. Abim de “Aziz birileriyle kavga etmiştir” diye düşünüp gitti okula. Öğretmenim, “Bu çocuk özel, siz bunun üzerinde durun. Bir yerlere varacak” dedi. Bizim böyle öğretmenlerimiz vardı. Bir yıl sonra döndüm Savur’a. Ortaokulun sonuna kadar da Savur’da okudum. Fransızca hocam Fransa’da eğitim görmüştü. Kur’an eğitimi aldınız mı? Beni mahalle mektebine göndermişlerdi, yazın Kur’an öğrenelim diye. Orada defterimin bir köşesini kestim. Eski usul hocalar var. O uzun sopasıyla bir vurdu, kaçtım mahalle mektebinden. Bir daha da gitmedim. Gittim anneme sığındım. “Anne böyle oldu” dedim. Normal okulda öğretmenler hiç dövmediler mi? Dövdüler ama işte o uzun sopalar... Onların öğretim usullerini de beğenmedim. Ben dinine bağlı biriyim aslında. Üniversite ikinci sınıfta kendi başıma Kur’an okumayı öğrendim. Daha önce yapamadım, çok meşguldum. Bizde liseler de zordu o zaman. Buradaki liselerden çok daha zordu. Olağanüstü öğretmenlerim vardı ilkokulda. Oradaki eğitimi burada Amerika’daki en iyi ilkokullarda verirler mi bilmiyorum. Çoğu Köy Enstitüleri mezunuydu. Çok idealist insanlardı.

"SENİ İSTEMİYORUM" DEDİ Mİ NE YAPACAKSINIZ?

Mardin’deyken lisede bir kız arkadaşım vardı. Üçüncü sınıfta bıraktı beni. Kızlar hep beni bıraktı. El ele dolaşmak filan yoktu. Kitaplarını taşırdım eve giderken. Sonra’ın (önemli bir siyasi isim ama Sancar, adının yazılmamasını rica etti) hukuk danışmanı oldu. Çok çok başarılı bir insan oldu. Evlendi. Ben (2005’te) Amerikan Bilim Akademisi’ne seçildikten sonra iletişim kurduk. Gittim, görüştük. Çocuklarından bahsettik. “Sen beni niye bıraktın?” dedim. “Sen” dedi, “Başka bir kıza bakmışsın”. Ne başka kıızı? 16 yaşında ne başka kıızı. Senden başkasına bakmıyordum. O zaman sormadım. “Seni istemiyorum” dedi mi ne yapacaksınız? Bir tek o vardı. Lise 2 ve 3’ü beraber okuduk. Üniversitede aynı hikâye devam etti. İki-üç tane oldu. Benim kendimi çok adanmış bir insan olduğumu ve zamanımın çoğunu da bu işe ayıracağımı seziyordu sanırım kızlar. Öyle bir hayat istemiyorlardı.

ARKADAŞLARIM İKNA ETTİ, TIBBA KAYDOLDUM

Ben aslında kimyacı olmaya lisede karar verdim. Ama Mardin’de lise okurken arkadaşlarım “Hadi tıp sınavına da girelim” dediler. Ona da girdim, hem kimya sınavını hem tıp sınavını kazandım. Sınıfımdan beş kişi tıbbı girdi. Yakın arkadaştık. Ben kimyaya kaydolacağım, “Aziz” dediler, “Kardeşim hadi beraber hareket edelim.” İkna ettiler. İstanbul Tıp’a kaydoldum.

TÜRKÜ, ŞARKI SÖYLEYEMEM

İlkokuldan üniversite sona kadar derslerimde hep birinciydim. Hatırlıyorum, lise son sınavlarında bütün notlarım 10’du. Tek dokuz veren müzik öğretmenimdi. Geldi özür diledi. Hakkı vardı. Müzikle pek alakam yoktu. Türkü söyleyemem, şarkı söyleyemem. Sonrasında da Türk halk müziğinin ötesine gitmedim.

BENDE HEP TURGAY ŞEREN RESİMLERİ VARDI

En büyük aşkımdı spordur. Kaleciydim ben. Hem lise takımının kalecisiydim hem de Mardin’de iki amatör takım vardı, biri Mardinspor diğeri Mezopotamya, ben Mezapotamya’nın da kalecisiydim. Kendimi bildim bileli Galatasaraylıyım. Turgay Şeren resimleri vardı bende hep. Reflekslerim çok iyiydi, o yüzden kaleciliği seçtim.

NE AMERİKALİYİ, NE KOMÜNİSTLERİ İSTERDİK

Anahtarlığınızda üç hilal amblemi var. Ülkücülük vardı. Lisede başladı. O zaman 60 Müdahalesi’nin olduğu dönem. Lisede sağ-sol olayları var mıydı? O zaman yoktu. Tıbbiye başlayınca oldu. Biz ülkücüyduk, solcular vardı. O zamanlar yaptığım çok şeyden hayıflanıyorum. Çünkü yok yere birbirimize girdik. Çok kavga çok olurdu. Ben Beyazıt’taki üniversitenin merkez binasına kızıl bayrağın çekildiğini hatırlıyorum. İndirmek istediniz mi? Nerede! Onlar silahlı çocuklardı. Silahım filan yoktu. Ben hiç silah taşımadım. Bir de siyasi İslam’ın da yavaş yavaş palazlandığı bir dönem. Bir de onlarla çatıştık. Çünkü istemiyorduk. Üniversite 2’de Kuran’a merak salmanız o mücadele nedeniyle miydi? Hayır, ben kendim için istedim. Çünkü onların fikirlerini değiştiremezsiniz. Onlarla münakaşa etmek gereksiz. Amerika’nın rolüne nasıl bakardınız? Biz ne Amerikalıyı ne de komünistleri istedik. Ülkü ocaklarına sık gider miydiz? Fikren o eğilimdeydim. Ama kendimi çalışmalara vermiştim. Pek kavgaya karıştığım da olmadı. Hareket olarak birbirimizle kavga ediyorduk, onu kast ettim.

SİNEMAYA, TİYATROYA HİÇ GİTMEDİM

Neler okursunuz? Sosyal hayatınız nasıldır? Bütün Türk, Fransız, Rus klasiklerini okudum. Her yıl edebiyatta Nobel kazanan yazarların kitaplarını okurdum. Sinema yok. Tiyatro yok. Hiç gitmedim. İstanbul’a gidince ben çok korktum. Çünkü lisede birinciydim. İstanbul’a gitmişim. Türkiye’nin en güzel liselerinden insanlar vardı. Robert Koleji’nden adam vardı. “Burada yapabilecek miyim” diye korktum ben. O yüzden bütün gücümle kendimi çalışmaya verdim. Öyle ki, İstanbul’da yaşadığım halde etrafımı görmüyordum. Tıbbiye’yi bitirdikten sonra, Mardinli arkadaşlarla “Doktor olduk, hadi gidelim Topkapı Müzesi’ni görelim” dedik. Sultanahmet’ten her gün geçiyorduk. Altı yıl hiç fırsatımız olmamış! Ve Topkapı Müzesi’ne gideceğiz diye Topkapı otobüsüne biniyoruz. Otobüs bizi Topkapı’ya götürüyor. Oradaki adama

GÜNEŞ ENERJİSİYLE SUDAN HİDROJEN ELDE EDİLEBİLECEK

Rice Üniversitesi’nden bilim insanları güneş ışığından enerjiyi depolayarak,yenilenebilir temiz enerjiye çevirerek, suyu hidrojen ve oksijene ayırabilen verimli bir metot tanıttılar. Amerikan Kimya Topluluğu Nano Letters dergisinde yayınlanan teknolojiye göre, güneş ışığıyla aktif olan altın nano parçacıklar, güneş enerjisini çok uyarılmış elektronlara transfer ediyor. “Sıcak elektronlar da adı verilen bu elektronlar kimyasal reaksiyonlar için çok yararlı olmasına rağmen çok hızlı bozuluyorlar, bu nedenle enerjiyi elde etmek çok zor,” diyor Rice Üniversitesi Kimya, Metalurji ve Nanoteknoloji Bölümü’nden Yrd.Doç. Dr. Isabell Thomann. Örnek verecek olursak, bugün en iyi fotovoltaik güneş panellerinde bile sıcak elektronlar saniyenin birkaç trilyonda birinde soğuyarak, enerjilerini ısı olarak kaybediyor.

İşte bu yüksek enerjili elektronları soğumadan yakalamak, güneş enerjisi, elektrik çevrimindeki verimi önemli derecede arttırabilir. Isabell Thomann ve meslektaşları Rice Üniversitesi Nanophotonics Laboratuvarı’nda ışık aktif nano parçacıklar üzerinde çalışıyor. Nano parçacıklarda ışık yakalanarak plazmonlara dönüştürülüyor. Plazmonlar aynı metalin üzerinde yüzen sıvı davranarak nano parçacıkların yüzeyinde hareket ediyorlar. Plazmonlardaki yüksek enerji halleri, kısa ömürlü olsa da, araştırmacılar plazmonik enerjiyi yararlı ışık ve ısıya dönüştürmenin yolunu buldular. Plazmonik nano parçacıklar sıcak elektronlardan güç elde etmek için en umut vadeden metorlardan biri ve Nanophotonics Laboratuvarı’ndaki araştırmacılar bu son çalışmalarla gerçekten inanılmaz aşama kaydettiler. Thomann’ın ekibindeki Hüseyin Robatjazi, Şeyh Muhammet Bahattin ve Chloe Doiron sıcak elektronlardaki enerjiyi kullanarak, suyu oksijen ve hidrojene çevirebiliyorlar. Bu gerçekten önemli çünkü yakıt hücreleri için temiz verimli enerji elde etmenin yolu böylece açılabilir. Thomann’ın ekibi sıcak elektronları kullanarak, ilk kez onlara karşılık gelen elektron yuvalarından ayırmalıydılar. Sıcak elektronlar plazmonik enerji dolmasıyla düşük enerji halini terk ederler. Sıcak elektronların ömrünün kısa olmasının nedenlerinden biri yeni buldukları enerji seviyesine geçmek için kuvvetli bir eğilim gösterirler ve düşük enerji haline geri dönerler. İşte bundan kaçınmanın tek yolu sıcak elektronlar ve elektron yuvalarının birbirinden hızla ayrılmasını sağlayacak bir sistemdir. Bunun için Schottky bariyerleri denen bir elektrik mühendisliği kullanılır. Sıcak elektronların bariyere sürüklendiği yöntem tek yönlü bir valf gibi çalışsa da doğasında bazı verimsizliklere sahiptir. “Bu verimsizliği aşmak

için bu probleme karşı yeni bir yaklaşım geliştirdik. Sıcak elektronları bariyere sürmek yerine, elektron yuvalarını taşıyacak bir sistem tasarlayarak sıra dışı bir yaklaşım izledik. Etki olarak bu sanki bir elek ya da membran gibi işliyor. Yuvalar buradan geçebilirken, sıcak elektronlar geçmez. Böylece yüzeyde plazmonik nano parçacıklar kalır,” diyor Thomann. Bu kurulum için üç tabakalı bir materyal kullanılır. Alt tabaka ince bir alüminyumdan oluşuyor. Bunu ince şeffaf bir nikel oksit tabakasıyla kapladılar ve plazmonik altın parçacıklardan bir demeti üst yüzeyde saçılımıla dağıttılar. Pak benzeri bu diskler 10 ile 30 nm kalınlıktalar. Güneş ışığı disklerle geldiğinde, alüminyum doğrudan veya yansımayla ışık enerjisini sıcak elektronlara çeviriyor. Alüminyum elektron yuvalarınla etkileşerek, nikel oksit sayesinde sıcak elektronların altın üzerinde kalmasını sağlayan dayanıklı bir bariyer gibi görev yapıyor. Materyalin yapığında yer alan altın nanoparçacıklar aynı suyu ayırıştıran katalizörler gibi davranıyor. Yapılan deneylerde, su ayırıştırmak için ölçülen fotoakım sayesinde dönüşen hidrojen ve oksijeni ölçmek mümkün oldu. Sıcak elektron solar su ayırıştırmak teknolojisini diğer teknolojilerden daha basit ve ucuza mal olacağı belirtiliyor. Bu sayede sistemler önemli derecede geliştirilebilecek.

<http://phys.org/news/2015-09-team-solar-water-splitting-technology.html#jCp>

ÜÇ HİLALİ YANINDAN AYIRMIYOR.

Aziz Sancar Üç Hilal'i Yanından Ayırmıyor! Nobel ödüllü Türk Bilim Adamı Aziz Sancar Türk Milletini gururlandırmaya devam ediyor. Sancar Hürriyet Gazetesinden Tolga Tanış'a Ülkücülük Geçmişini ve özel hayatının bilinmeyenlerini anlattı.

İşte O Röportaj: Nerede başlıyor hikâyeniz? Mardin'in Savur ilçesinde doğdum. 1946'da. Aslında 10 kardeşiz, iki de üvey kardeşim var. Bir kere hata ettim, sekiz kardeşiz dedim, onlardan bahsetmedim. Aynı babadanız. Aile, geçimini nasıl sağlıyordu? Herkes çiftçilikle uğraşırdı. Kendi bahçemiz, kavaklarımız vardı. Varlıklı demeyeceğim de fakir de değildik. Geçinecek kadar. Mesela orta 2'ye kadar okul harici ayakkabımız yoktu. Yazın yalınayaktık. Anadiliniz neydi? Anne babayla Arapça konuşurduk ama çocuklar kendi aramızda Türkçe konuşarak büyüdük. Aile Arap kökenli mi? Arap demenizi istemiyorum. Diyelim İstanbullu. Mutlaka Bulgaristan, Yunanistan bir şey vardır. Doğudaki insanın da kanında Türk'ü de var, Kürt'ü de var; Arap'ı var, Ermeni'si var, Yezidisi var. Kalkıp bunları konu yaparsak, ne konuştuğumuzu unuturuz. İngiltere'de kaç etnik grup var. Adama soruyorsunuz, “İngilizim” diyor. Burada da “Amerikalıyım” dersin. İstersen kökenini söylersin ama Amerikalı dedi mi, bitti. Ben Mardinliyim. “Türküm” diyorum. “Sen Kürt müsün, Arap mısın, Yezidi misin...” Yazık kardeşim!

ABİM EMEKLİ GENERAL

Ailede de bu bilinç var mıydı, siz sonradan mı edindiniz? Ailede de bu bilinç hep vardı. Benim abim emekli generaldir. Kenan Sancar. Bir kardeşim daha asker, Tahir Sancar, o da binbaşılıktan emekli oldu; ticaretle uğraştı. Makine mühendisi kardeşim var, Hasan. Orhan Sancar, o da araba tamirciliği teknisyeni. Başka... Üç kızkardeşim var. İkisi evlendi, Edibe ve Yıldız, aileleri var. Bir kızkardeşim bekâr, Seyran, o da hayattalarken annem babama baktı. Hepsıyla görüşüyor musunuz? Evet, hepsiyle görüşüyorum. Aileme çok bağlıyım. Onlar için Türkiye'ye gidiyorum. Onlar da bana bağlı. Senede en az bir kere gidip, iki hafta kalmaya çalışıyorum. Üvey kardeşlerim, Mehmet ve İsmet'in ikisi de son iki yıl içinde vefat ettiler. Makine mühendisi, subay, bilim adamı. Ailede kim okul için daha çok bastırdı? Daha çok annem. Adı Meryem'di. Ne babam, adı Abdulgani'ydi; ne de annem okuma yazma biliyordu. Ama annemin babası köy imamıydı. O nedenle annem Kur'an okumayı öğrenmişti. Babamın o da yoktu. Annem çiftçiliğin ne kadar zor olduğunu gördüğünden, “Oğlum” derdi bizlere, “Babanız gibi çiftçilik yapmanızı istemiyorum. Okuyun, başka bir meslek bulun” derdi. Bölgenizdeki okullar bunun için yeterli miydi? Maalesef biz memleket olarak, her şeyimizi tenkitten hoşlanıyoruz. O dönem okullarımız harikaydı. Olağanüstü öğretmenlerim vardı ilkokulda. Oradaki ilkokul eğitimini burada Amerika'daki en iyi ilkokullarda verirler mi vermezler mi bilmiyorum. O kadar iyiydi. Öğretmenler mi iyiydi? Tabii. Çoğu Köy Enstitüleri mezunuydu. Çok idealist insanlardı. Eğitiminize devam etmenizde öğretmenlerin teşviği rol oynadı mı? Öğretmenler teşvik etti tabii. Onlar cesaret verdiler. Madem konuşuyoruz, size eskilerden bir öykü... Ben ilkokul ikinci sınıftayken Kenan Abim evlendi. Eşi Nezihe Yengem de Savurlu. Ankara'ya gidecekler. Harp Okulu'nda bir yıl daha eğitim vardı. Nezihe Yengem Mardin'in dışına çıkmamış. Ona refakât edecek biri lazım diye beni de götürdüler. Ankara Yenimahalle'de oturduk. Ben de o sene Barbaros İlkokulu'nda okudum.

BİR SÖMESTR HİÇ KONUŞMADIM

Üçüncü sınıf mıydınız? Evet. İlk başladığımda zorluk çektim. Bilgi yönünden değil de, şivemden dolayı. Çünkü ben Mardin şivesiyle konuşuyordum. “Kürtoğlu, Arapoğlu” bilmem ne diyorlar. Ben bir sömestr konuşmayı bıraktım. Hiç konuşmadım. O arada mahalledeki çocuklarla oynadım. Sokaktakilerle konuşuyordum ama okulda sadece öğretmen zorladı mı konuşuyordum. Birinci sömestre sokaktaki arkadaşlarımdan güzel bir Orta Anadolu şivesi kaptım. İkinci dönem başladı. Artık beni para versen susturamazsın... Bir daha size öyle demediler mi? Ne diyecekler, ben onlardan güzel Türkçe konuşuyordum. Ondan sonra öğretmenim çok sevindi. Abime haber gönderdi, “Okula gelsin, görüşeyim” diye. Abim de “Aziz birileriyle kavga etmiştir” diye düşünüp gitti okula. Öğretmenim, “Bu çocuk özel, siz bunun üzerinde durun. Bir yerlere varacak” dedi. Bizim böyle öğretmenlerimiz vardı. Bir yıl sonra döndüm Savur’a. Ortaokulun sonuna kadar da Savur’da okudum. Fransızca hocam Fransa’da eğitim görmüştü. Kur’an eğitimi aldınız mı? Beni mahalle mektebine göndermişlerdi, yazın Kur’an öğreneyim diye. Orada defterimin bir köşesini kestim. Eski usul hocalar var. O uzun sopasıyla bir vurdu, kaçtım mahalle mektebinden. Bir daha da gitmedim. Gittim anneme sığındım. “Anne böyle oldu” dedim. Normal okulda öğretmenler hiç dövmediler mi? Dövdüler ama işte o uzun sopalar... Onların öğretim usullerini de beğenmedim. Ben dinine bağlı biriyim aslında. Üniversite ikinci sınıfta kendi başıma Kur’an okumayı öğrendim. Daha önce yapamadım, çok meşguldum. Bizde liseler de zordu o zaman. Buradaki liselerden çok daha zordu. Olağanüstü öğretmenlerim vardı ilkokulda. Oradaki eğitimi burada Amerika’daki en iyi ilkokullarda verirler mi bilmiyorum. Çoğu Köy Enstitüleri mezunuydu. Çok idealist insanlardı.

"SENİ İSTEMİYORUM" DEDİ Mİ NE YAPACAKSINIZ?

Mardin’deyken lisede bir kız arkadaşım vardı. Üçüncü sınıfta bıraktı beni. Kızlar hep beni bıraktı. El ele dolaşmak filan yoktu. Kitaplarını taşıdım eve giderken. Sonra’ın (önemli bir siyasi isim ama Sancar, adının yazılmamasını rica etti) hukuk danışmanı oldu. Çok çok başarılı bir insan oldu. Evlendi. Ben (2005’te) Amerikan Bilim Akademisi’ne seçildikten sonra iletişim kurdum. Gittim, görüştük. Çocuklarından bahsettik. “Sen beni niye bıraktın?” dedim. “Sen” dedi, “Başka bir kıza bakmışsın”. Ne başka kıızı? 16 yaşında ne başka kıızı. Senden başkasına bakmıyordum. O zaman sormadım. “Seni istemiyorum” dedi mi ne yapacaksınız? Bir tek o vardı. Lise 2 ve 3’ü beraber okuduk. Üniversitede aynı hikâye devam etti. İki-üç tane oldu. Benim kendimi çok adanmış bir insan olduğumu ve zamanımın çoğunu da bu işe ayıracağımı seziyordu sanırım kızlar. Öyle bir hayat istemiyorlardı.

ARKADAŞLARIM İKNA ETTİ, TIBBA KAYDOLDUM

Ben aslında kimyacı olmaya lisede karar verdim. Ama Mardin’de lise okurken arkadaşlarım “Hadi tıp sınavına da girelim” dediler. Ona da girdim, hem kimya sınavını hem tıp sınavını kazandım. Sınıfımdan beş kişi tıbbı girdi. Yakın arkadaştık. Ben kimyaya kaydolacağım, “Aziz” dediler, “Kardeşim hadi beraber hareket edelim.” İkna ettiler. İstanbul Tıp’a kaydoldum.

TÜRKÜ, ŞARKI SÖYLEYEMEM

İlkokuldan üniversite sona kadar derslerimde hep birinciydim. Hatırlıyorum, lise son sınavlarında bütün notlarım 10’du. Tek dokuz veren müzik öğretmenimdi. Geldi özür diledi. Hakkı vardı. Müzikle pek alakam yoktu. Türkü söyleyemem, şarkı söyleyemem. Sonrasında da Türk halk müziğinin ötesine gitmedim.

BENDE HEP TURGAY ŞEREN RESİMLERİ VARDI

En büyük aşkımdı spordu. Kaleciydim ben. Hem lise takımının kalecisiydim hem de Mardin’de iki amatör takım vardı, biri Mardinspor diğeri Mezopotamya, ben Mezopotamya’nın da kalecisiydim. Kendimi bildim bileli Galatasaraylıyım. Turgay Şeren resimleri vardı bende hep. Reflekslerim çok iyiydi, o yüzden kaleciliği seçtim.

NE AMERİKALİYİ, NE KOMÜNİSTLERİ İSTERDİK

Anahtarlığınızda üç hilal amblemi var. Ülkücülük vardı. Lisede başladı. O zaman 60 Müdahalesi’nin olduğu dönem. Lisede sağ-sol olayları var mıydı? O zaman yoktu. Tıbbiye başlayınca oldu. Biz ülkücüyduk, solcular vardı. O zamanlar yaptığım çok şeyden hayıflanıyorum. Çünkü yok yere birbirimize girerdik. Çok kavga çok olurdu. Ben

Beyazıt'taki üniversitenin merkez binasına kızıl bayrağın çekildiğini hatırlıyorum. İndirmek istediniz mi? Nerede! Onlar silahlı çocuklardı. Silahım filan yoktu. Ben hiç silah taşımadım. Bir de siyasi İslam'ın da yavaş yavaş palazlandığı bir dönem. Bir de onlarla çatıştık. Çünkü istemiyorduk. Üniversite 2'de Kuran'a merak salmanız o mücadele nedeniyle miydi? Hayır, ben kendim için istedim. Çünkü onların fikirlerini değiştiremezsiniz. Onlarla münakaşa etmek gereksiz. Amerika'nın rolüne nasıl bakardınız? Biz ne Amerikalıyı ne de komünistleri istedik. Ülkü ocaklarına sık gider miydiz? Fikren o eğilimdeydim. Ama kendimi çalışmalara vermiştim. Pek kavgaya karıştığım da olmadı. Hareket olarak birbirimizle kavgaya ediyorduk, onu kast ettim.

SİNEMAYA, TİYATROYA HİÇ GİTMEDİM

Neler okursunuz? Sosyal hayatınız nasıldır? Bütün Türk, Fransız, Rus klasiklerini okudum. Her yıl edebiyatta Nobel kazanan yazarların kitaplarını okurdum. Sinema yok. Tiyatro yok. Hiç gitmedim. İstanbul'a gidince ben çok korktum. Çünkü lisede birinciydim. İstanbul'a gitmişim. Türkiye'nin en güzel liselerinden insanlar vardı. Robert Koleji'nden adam vardı. "Burada yapabilecek miyim" diye korktum ben. O yüzden bütün gücümle kendimi çalışmaya verdim. Öyle ki, İstanbul'da yaşadığım halde etrafımı görmüyordum. Tıbbiye'yi bitirdikten sonra, Mardinli arkadaşlarla "Doktor olduk, hadi gidelim Topkapı Müzesi'ni görelim" dedik. Sultanahmet'ten her gün geçiyorduk. Altı yıl hiç fırsatımız olmamış! Ve Topkapı Müzesi'ne gideceğiz diye Topkapı otobüsüne biniyoruz. Otobüs bizi Topkapı'ya götürüyor. Oradaki adama soruyorsun "Nerede Topkapı Müzesi" diye... "Kardeşim" diyor, "Siz ne diyorsunuz?" Ben İstanbul'un değerini şimdi anladım. Fatih'te oturuyordum. Vefa'yı dünyanın öbür ucunda zannediyordum. Vefa, Fatih'in hemen yanında. Bozacılar geliyor ama nereden geliyor bilmiyorum. Çok aşırı yaptım. İçinizde hiç ukde var mı? Var tabi. İstanbul'u tanımak isterdim. İstanbul'u tanıyamadım. Ama eğer içinizde ukde kalan o şeyleri yapsaydınız belki Nobel alamazdınız. Başka örnekler var ama. Klasik müzik dinleyen, tiyatroya giden, başka şeyler yapıp, Nobel'i kazananlar da var. Ben öyle yaptım. Her insanın kendi şeyi işte.

KÜRT KADINLAR REÇETEMİ MUSKA DİYE BAŞLIKLARINA KOYARLARDI

İstanbul Tıbbiye'den mezun olduktan sonra Savur'a döndüm. Amerika'ya gitmek istiyordum ama doktorluğu da denememi tavsiye ettiler. 1.5 yıl Mardin'de doktorluk yaptım. Kürt kadınları vardı. Tercümanım erkek. Hepsi köyden birbirini tanıyor. Nasıl anlatacak? O yüzden hayıflanıyorum Kürtçe'yi öğrenmedim diye. Ama biliyorlardı, onları çok seviyordum. O kadar kaynaştık ki... Reçete yazıyordum. Benim reçeteyi kadınlar başlıklarına muska diye koyarlardı. Onları ne kadar saydığımı sevdiğimi hissediyorlardı. Şeyhleri geçtim. Şeyhlerle gerçekten rekabet ediyordum.

LABORATUVARDA YAŞIYORDUM, YANGIN HORTUMLARIYLA DUŞ ALIYORDUM

Niye ABD'ye gitmek istediniz? O zaman bilim denilince ABD... Avrupa, 2. Dünya Savaşı'ndan çıkmış, halen toparlanmaya çalışıyordu. Maddi olarak nasıl karşılayacaktınız? TÜBİTAK desteğiyle. NATO veriyordu parayı, TÜBİTAK dağıtıyordu. Karşılıksız burs. İngilizce yok... Evet. Fransızca var ama... Geldim buraya Amerikalılar şoka uğradı, bu adam İngilizce bilmiyor diye. Bana Fransızca bilen birini buldular, onunla derdimizi anlatmaya çalışıyoruz. İlk önce Baltimore'daki Johns Hopkins'e gelmişim. Biyokimyaya. Ama bir buçuk yıl sonra Türkiye'ye döndüm. Niye? Amerikan hayatına alışmakta zorluk çektim. Sosyal hayat yoktu. Uyum sorunu oldu. Hocalarla geçinemiyordum. Çok çalışmaktan mı? Çok çalışmakla sorunum olmadı. Hocam çok büyük bir isimdi. Her gün ona yeni fikirle gidiyordum. Bir gün bana "Aziz" dedi, "Hoca kim, öğrenci kim? Benim sana ne yapacağını söylemem lazım, sen bana söylüyorsun." Bir de bende "Biz Türkler herkesten üstünüz kompleksi" vardı. Amerika'ya gelmişim. Amerikalılar sana öğretecek, yol gösterecek. Ben Amerikalılara "Türkler herkesten üstündür" diyordum. Çocuk değildim ama o zamanki düşüncem öyleydi. Sonra yapamayacağım diye düşünüp dönmeye mi karar verdiniz? Yapamayacağım diye değil. Bunalıma girmiştim. Türkiye beni iyi yetiştirmişti, niye yapamayayım! Johns Hopkins'te İngilizce sorununu çözünce altı ay sonra ben Amerikalılara ders veriyordum. Bilimsel zorluk çekmedim. Sosyal sorunlardı. Psikoloğa gittim. Psikolog dönmemi tavsiye etti. Nereye döndünüz? 1973'te Savur'a döndüm. Doktorluk yapacaktım. Ama buraya yeniden gelmeye karar verdim. Nasıl toparlandınız Savur'da? Aileye sarıldım. Tanıdıklardan destek gördüm. Niye yeniden ABD'ye gelmek istediniz? Seviyordum Amerika'da çalışmayı. Yine Johns Hopkins'e mi dönmek istediniz? Hayır. DNA onarımını keşfeden Stan Rupert, keşfi Johns Hopkins'te yapmıştı ama ben gelmeden kısa bir süre önce Teksas'a gitmişti. "Onun yanına gideceğim" dedim. Ona yazdım. Sonra atladım gittim. Oldu, "Gel, çalış" dedi. Moleküler biyolojide. Sonra? Bizde para yok. Onun da parası yok ki beni desteklesin. Ben zaten çok çalışıyordum. Laboratuvarda yaşıyordum. Anlamadım. Evde değil mi? Yok.

Laboratuvarı yaşıyordum. Bu yangın hortumları var ya, bodrumda, onunla duş alıyordum. Üç ay mı, altı ay mı ne öyle devam etti. Gece gündüz çalışıyordum zaten benim için fark etmiyordu. Sonra gece nöbetçileri var üniversitelerde, onlar gördü. Hocama söylediler. “Aziz” dedi, “Çalışmanı seviyorum güzel ama” dedi; “Bu, üniversite kurallarına aykırı.” Sonra arkadaşların bir odasına geçtik. Sonra da baktılar ki ciddiym, bir yerlerden para bulup bana burs verdi. Sosyal sorunlar Teksas’ta tekrarlanmadı mı? Yok. Artık Amerikalısını gördüm, kendimi gördüm. Onlar da iyi insan. Biz de iyi insan. Çalışırsan başarırsın, çalışmazsan başaramazsın. Amerikalılıkla Türklükle alakası yok. Tabii olgunlaştım.

EVLENME TEKLİFİ EŞİMDEN GELDİ

Eşimle Teksas’ta tanıştık. O da moleküler biyolojideydi. O da geç saatlere kadar çalışırdı, o sayede tanıştık. Beraber yemeğe gidiyorduk. Hangisi date’i, hangisi değildi, artık bilmiyorum. Evlenme teklifinde de o bulundu. Teksas’ta doktorayı o benden altı ay önce bitirdi. New York Üniversitesi’nde iş buldu, 1977’de oraya gitti. Ben de New York’ta iş bulmaya çalışıyordum. Ama Yale Üniversitesi’nde buldum. Oraya gittim. Altı ay kadar, hafta sonları New York ve New Haven arası gidip geldik. Telefonda konuşuyorduk. “Evlenelim” dedi. Öyle...

İLK GEMİYE KOYUP GÖNDERİN

Doktora sonrası Yale’de beş sene çalıştım. Sonra 50 kadar yere müracaat ettim. Bir tek North Carolina Üniversitesi cevap verdi. Amerika iyi bir yer ama yabancı oldun mu Türk de olsan, Çinli de olsan, Koreli de olsan bir dezavantajımız var. Çünkü gelip ders vereceksin. Aksanın var. Amerikalı çocuk anlamıyor. Hatırlıyorum burada ilk dersi verdiğimde, biliyorsunuz öğrencilerin değerlendirmeleri oluyor, bir çocuk “Onu ilk gemiye koyup Türkiye’ye geri yollayın” diye yazdı. Aksanım var diye.

TÜRKİYE’Yİ TAHRİP ETMEYELİM

Açıyorum BBC’yi, “Türkiye’de bilmem şu, şu oldu”... Hep üzücü. Türk gazetelerine artık bakmıyorum zaten. Buradaki Türk öğrencilerim anlatıyorlar. Ne olup bittiğini biliyorum. Ama Başbakan şunu demiş, Cumhurbaşkanı şunu demiş, Devlet Bey şunu demiş... Gündelik şeylere bakmıyorum. Cumhurbaşkanı aradı. “Sizinle övünüyoruz” dedi. Çok teşekkür ettim. Burada cemaatçi arkadaşlar da var. Onlar da gelip tebrik ettiler. Eninde sonunda hep Türküz. Görüşlerimiz farklı ama Türkiye’yi tahrip etmeyelim de. Sonra herkes kendi görüşünü şey etsin.

NOBEL PARASINI DA TÜRKEVİ’NE BAĞIŞLIYOR

Aziz Sancar, bunun çok ön plana çıkarılmasını istemese de tam bir Türk milliyetçisi. Sırtına ay-yıldızlı dövme yaptıracak kadar Türkiye âşığı. Öyle ki, Türkiye, Sancar’ın iş dışında da neredeyse tek hayatı. Laboratuvarına Türkiye’den davet ettiği öğretim üyeleri dışında, 2007’de de eşiyile birlikte 800 bin dolar harcıyıp Türkevi adında kampusa yakın bir öğrenci yurdu açmış. Sadece Türkiye’den gelen yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin kaldığı bir tür kulüp. Eşi Gwen Sancar da bu projeye o kadar destek olmuş ki, harcamaların yarısını annesinden kendisine kalan mirasla karşılamış. Daha çarpıcısı, Aziz Sancar şimdi Nobel’den kazandığı para ödülü 8 milyon İsveç Kronu’nu (yaklaşık 3 milyon TL) da Türkevi’ne bağışlamaya hazırlanıyor. Çocukları olmayan Sancar Çifti, vasiyatnamelerinde de malvarlıklarını Türkevi’ne bırakmayı düşündüklerini söyledi.

PAMUK'A KARŞI SANCAR

Aziz Sancar’ın aldığı Nobel, 2006’da edebiyat alanında Nobel kazanan Orhan Pamuk’la ilgili bir tartışmayı da aklı getirdi. O dönem bazıları, Pamuk’un Ermeni Soykırımı’nı kabul eden sözlerinin Nobel almasında etkili olduğunu iddia etmişlerdi. Sancar ise Ermeni Soykırım iddialarına karşı ABD’de her platformda mücadele eden hatta Duke Üniversitesi’nde yapılan bir toplantıda Ermeni Soykırımı yerine Türk Soykırımı yaşandığını savunacak kadar bu konuda katı olan bir isim. Sancar, işin bu yönü hakkında konuşmak istemiyor. Ancak Nobel Komitesi’nin Ermeni Soykırımı tartışmasına nasıl baktığı iddia edildiği gibi bir ölçüyse... Ödül verdikleri iki Türkle konuyu dengeledikleri de söylenebilir. (HÜRRIYET)

Kaynak //<http://www.gazete2023.com/guncel/aziz-sancar-uc-hilal-i-yanindan-ayirmiyor-h43903.html>

Gazete2023